

Εκδόσεις-μεταφράσεις έργων Στηθάτου

M. Chalendar (εκδ.), *Nicéas Stéthatos: Le paradis spirituel et autres textes annexes. Texte, traduction et commentaires* [Sources Chrésiennes, 8], Paris 1944. [Πρόκειται για αποσπάσματα της *Διόπτρας*, βλ. σχετικά Χρήστου, *Μυστικά συγγράμματα*, σ. 54, υποσημ. 34. Βλ. επίσης Darrouzès, *Nicéas Stéthatos*, σ. 14. Τα κείμενα στο παράρτημα δεν ανήκουν στον Στηθάτο, αλλά σε μοναχό]

Π. Κ. Χρήστου κ. ά. (εκδ.), *Νικήτα Στηθάτου: Μυστικά συγγράμματα*, Θεσσαλονίκη 1957. [Πρώτη κριτική έκδοση Τριλογίας και συνοδευτικών της επιστολών]

Π. Κ. Χρήστου (εκδ.), *Βίος τοῦ Συμεῶν ὑπὸ Νικήτα Στηθάτου* [Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, Φιλοκαλία τῶν νηπτικῶν καὶ ἀσκητικῶν, Συμεῶν ὁ Νέος Θεολόγος, 19], Θεσσαλονίκη 1983, σ. 8–327. [κριτική έκδοση, εισαγωγή, αρχαίο κείμενο και μετάφραση]

Π. Κ. Χρήστου (μεταφ.), *Συμεῶν ὁ Νέος Θεολόγος: Ὑμνοι (Α΄- ΚΖ΄)* [Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, Φιλοκαλία τῶν νηπτικῶν καὶ ἀσκητικῶν, 19Ε, Συμεῶν ὁ Νέος Θεολόγος], Θεσσαλονίκη 1990, σ. 14–35. [κείμενο και μετάφραση Προοιμίου στους Ὑμνους]

Π. Κ. Χρήστου (μεταφ.), *Νικήτα Στηθάτου (Κεφάλαια, Ἐκατοντάδες Α΄- Γ΄) ...*, [Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, Φιλοκαλία τῶν νηπτικῶν καὶ ἀσκητικῶν, 20, Νικήτα Στηθάτου, Ἡλία ἐκδίκου, Θεολήπτου, Νικηφόρου, Γρηγορίου Σιναΐτου, Ἄπαντα τὰ ἔργα], Θεσσαλονίκη 1996, σ. 7–221. [Εισαγωγή, κείμενο και μετάφραση *Ἐκατοντάδων*]

J. Darrouzès (εκδ.), *Nicéas Stéthatos, Opuscules et lettres, introduction, texte critique, traduction et notes* [Sources Chrésiennes, 81], Paris 1961. [Βασική κριτική έκδοσης Τριλογίας, συνοδευτικών της επιστολών, επίσης των έργων: *Κατὰ Ἰουδαίων*, *Περί ὁρῶν ζωῆς*, λειτουργικῶν έργων, κανονικῶν επιστολῶν πρὸς Ἀθανάσιον, *Ὁμολογίας πίστεως*, *Τις ὁ καινός οὐρανός*]

Α. Δημητρακόπουλος (εκδ.), *Ἐκκλησιαστικὴ βιβλιοθήκη*, τ. 1, Λειψία 1866, σ. 18–36. [Πρώτη έκδοση του *Πρὸς Ρωμαίους*]

Α. Γαλίτης (μεταφ.), *Φιλοκαλία των Ιερών Νηπτικών*, τ. Δ', Θεσσαλονίκη 1986, σ. 49–141. [Μετάφραση *Εκατοντάδων* Στηθάτου]

R. Greenfield (εκδ., μεταφ.), *The Life of Saint Symeon the New Theologian Niketas Stethatos*, Cambridge 2013. [Ελληνικό κείμενο (με παρεμβάσεις στο κείμενο του Hausherr), αγγλική μετάφραση, εισαγωγή και σχόλια]

I. Hausherr (εκδ.), *Un grand mystique byzantine, Vie de Syméon le Nouveau Theologien par Nicéas Stéthatos* [Orientalia Christiana, 12], Roma 1928, σ. XXXIV–XXXV, 2–228. [Βασική κριτική έκδοση για τη διεθνή βιβλιογραφία]

J. Hergenröther (εκδ.), *Monumenta Graeca ad Photium*, Ratisbonae 1869, σ. 139–154. [5^{ος} λόγος κατά Αρμενίων (και κατά Λατίνων)]

G. Hohmann, D. Süßner (μεταφ.), *Philokalie der heiligen Väter der Nüchternheit*, τ. 4, Würzburg 2004, σ. 5–133. [Γερμανική μετάφραση *Εκατοντάδων*]

D. A. Kaklamanos (εκδ.), « Un Canon inédit de Nicéas Stéthatos en l'honneur de Saint Théodore Stoudite », *Analecta Bollandiana* 137 (2019), σ. 103–119. [Κανόνας στον άγιο Θεόδωρο Στουδίτη, αποδιδόμενος στον Στηθάτο]

N. Καλομπάτσος (μεταφ.), I. Πλεξίδης (Εισαγωγή, σχόλια), *Νικήτας Στηθάτος, Μελέτιος Μοναχός, Περί ψυχής* [Βυζαντινοί συγγραφείς, 10], Αθήνα 2006.

J. Koder (εκδ.), *Syméon le nouveau théologien, Hymnes 1–15*, introduction, texte critique, traduction et notes, traduction par J. Paramelle, tome 1 [Sources Chrétiennes, 156], Paris 1969, σ. 106–134. [*Προοίμιο* Στηθάτου στους *Ύμνους* του Αγίου Συμεών]

Σ. Κούτσας (εκδ.) (αρχιμ., νυν μητροπολίτου Νέας Σμύρνης), *Νικήτα τοῦ Στηθάτου: Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου, Εἰσαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια*, [Ἀγιολογικὴ βιβλιοθήκη, 6], Νέα Σμύρνη 1996. [Σημαντικὴ κριτικὴ έκδοση]

B. Markesinis (εκδ.), « Un extrait d'une lettre de Nicéas Stéthatos à Philothée l'Higoumène », K. Demoen - J. Vereecken, *La spiritualité de*

l'univers byzantin dans le verbe et l'image. Hommages offerts à E. Voordeckers (= *Instrumenta Patristica*, 30), Turnhout 1997, σ. 173–192. [Κανονική επιστολή περί καθαίρεσης και αφορισμού ιερέα]

A. Michel (εκδ.), *Humbert und Kerullarios, Quellen und Studien zum Schisma des XI. Jahrhunderts II*, Paderborn 1930, σ. 298–409. [Βασική κριτική έκδοση για αντιρρητικά κατά Λατίνων συγγράμματα, εισαγωγή και σχόλια]

J. P. Migne (εκδ.), *Patrologiae cursus completus ... Series Graeca accurante*, tomus CXX, Parisiis 1880, σ. 310–311, 852–1038. [Απόσπασμα από το *Προοίμιο* στους *Ύμνους*, 3 *Εκατοντάδες*, *Εις τον ασπασμόν, Προς Ρωμαίους* (λατινική μετάφραση), *Λίβελλος* Ουμβέρτου κατά *Στηθάτου*]

[Πρώτη έκδοση *Εκατοντάδων*: Νικοδήμου Αγιορείτου, Μακαρίου Νοταρά, *Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπτικῶν* [...], Βενετία 1782, σ. 783–851.]

Νικοδήμου Αγιορείτου, *Νέα Κλιμαξ, ἥτοι ἐρμηνεία εἰς τοὺς ἑβδομήκοντα πέντε Ἀναβαθμοὺς τῆς Ὀκτωήχου* [...] Κωνσταντινούπολη, 1836. [Στις σ. 4, 20, 63, 75, 84–85, 94, 107, υποσημ. 1, 112, 130, 137, 138, 175, 214–215, 237–238 περιλαμβάνονται παραπομπές σε ένα χαμένο ἔργο του Στηθάτου ἐρμηνείας *Στους Ἀναβαθμούς*.]

G. E. H. Palmer, Ph. Sherrard, K. Ware (μεταφ.), *Philokalia: The Complete Text, compiled by St Nikodimos of the Holy Mountain and St Makarios of Corinth*, τ. 4, London 1995 (ανατύπωση 1998). [Εισαγωγή και αγγλική μετάφραση *Εκατοντάδων*]

A. Palmieri (εκδ.), «La Lettera del filosofo bizantino Teoriano e un testo polemico inedito di Niceta Pectoratus», *Bessarione* ser. III, 9 (anno XVI, 1912) σ. 8–14. [Αντιρρητικό περί καθαρηρίου πυρός, αποδιδόμενο στον Στηθάτο (εάν ισχύει η γνησιότητά του, τότε η έναρξη της)]

G. R. Pappulov (εκδ.), *Toward a history of byzantine psalters*, 2 τ., δ. δ., University of Chicago, 2004, τ. 2, σ. 444–492. [*Τυπικόν* Στηθάτου, διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://archive.org/details/ByzPsalters>]

Σ. Πασχαλίδης (εκδ.), «Ο ανέκδοτος λόγος τοῦ Νικήτα Στηθάτου κατά ἀγιοκατηγόρων καὶ ἡ ἀμφισβήτηση τῆς ἀγιότητος στὸ Βυζάντιο κατά τὸ XI αἰῶνα», στὸ Ε. Κουντούρα-Γαλάκη (επιμ.), *Οἱ ἥρωες τῆς Ορθόδοξης*

Εκκλησίας: οι νέοι άγιοι 8ος-16^{ος} αιώνας [Διεθνή Συμπόσια, 15], Αθήνα 2004, σ. 493–518.

M. Raphava, M. Kasradze (εκδ.), *Dogmatikon*, τ. II, *Niketas Stethatos, Five polemic speeches and epistles* [...] „On soul“ and „ On paradise“, Tbilisi 2013. [Κριτική έκδοση *Δογματικοῦ* αγίου Αρσενίου του Ικάλτο, περιλαμβάνει έργα του Νικήτα Στηθάτου σε μεσαιωνική γεωργιανή μετάφραση, μεταξύ αυτών το έργο *Εις την κλίμακα των αρετών*, επίσης επιστολή προς Βασίλειο, τα οποία σώζονται μόνο σε αυτή τη μετάφραση]

M. Raphava (εκδ.), “Georgian Translations of Nicetas Stetahtos's Epistles”, στο T. Nutsubidze, C. B. Horn, B. Lourié (επιμ.), *Georgian Christian Thought and Its Cultural Context*, Leiden 2014, σ. 244–283. [Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων επιστολή Στηθάτου που σώζεται μόνο στα αρχαία γεωργιανά, βλ. και *Δογματικόν* αγίου Αρσενίου για την επιστολή]

Иеродиакон Дионисий (Шленов), Преподобный Никита Стифат и его богословские сочинения. Диссертация на соискание ученой степени кандидата богословия, Сергиев Посад, 1998 [= Ιεροδιάκονος Διονύσιος (Σλένοφ), *Ο Όσιος Νικήτας Στηθάτος και τα θεολογικά του συγγράμματα*. Διατριβή για τη λήψη του ακαδημαϊκού βαθμού του Υποψηφίου Θεολογίας, Σέργκιεφ Ποσάντ. Μεταξύ άλλων περιέχει τον 4^ο λόγο του Στηθάτου κατά Αρμενίων], σ. 269-285.

D. Šlenov, M. Rapava (εκδ.), “Преп. Никита Стифат. Первое обличительное слово против армян”, *Bogoslovskij Vestnik* 7 (2008), σ. 39–104 [1^{ος} αντιρρητικός λόγος κατά Αρμενίων· διαδικτυακή πρόσβαση: <https://publishing.mpda.ru/index.php/theological-herald/article/view/2025>]

D. Šlenov, M. Rapava (εκδ.), “Прп. Никита Стифат. Второе и третье обличительные слова против армян” *Bogoslovskij Vestnik* 10 (2010), σ. 32–124. [2^{ος} και 3^{ος} αντιρρητικοί λόγοι κατά Αρμενίων] [Διαδικτυακή πρόσβαση: <https://publishing.mpda.ru/index.php/theological-herald/article/view/979>]

C. Will (εκδ., μεταφ.), *Acta et scripta quæ de controversiis Ecclesiæ Græcæ et Latinæ sæculo undecimo composita extant*, Leipzig et Marbourg, 1861, σ. 127–136. [*Προς Ρωμαίους*, λατινική μετάφραση]